

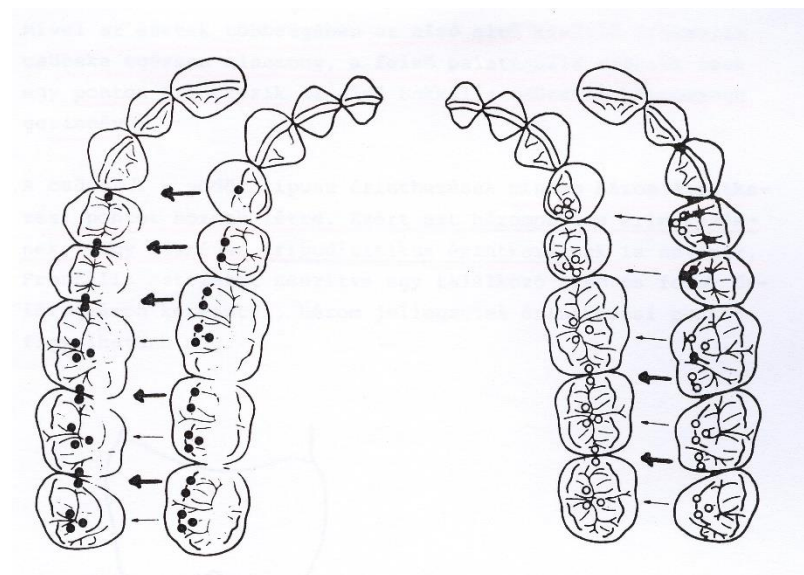
Természetes fogazat okklúziójának
változása.

Mesterséges rágófelszíni elméletek.
Fogpótlástanra vonatkozó okklúziós
megfontolások.

Dr. Bistey Tamás

Természetes fogazat érintkezése

- Csücsök barázda (három pontos, tripodisztikus)
- Csücsök záróléc (két pontos, bipodisztikus)
- A csücsök nem harap a barázda legmélyebb pontjára.

Természetes fogazat

- Hiánytalan fogazat megléte.
- Interkuszpídáció (habituálisan lehet a max. interkuszpídáció is).
- A szomszédos fogak biztosítják a stabil érintkezést (okklúzió, artikuláció).
- Foghiány esetén a kontaktpont rendszer megbomlik! *A szomszédos fogak támasztják egymást.*

Változások a fogazatban

- Fogak kopása.
- Fogak elvesztése.
- Foghiányok pótlás, mesterséges rágófelszín

Fogak kopása (kemény szövetek mennyiségi csökkenése)

- Attríció
 - A rágófelzínen kialakuló kopás, mely az életkor előrehaladtával jön létre a rágófunkció következtében.
- Abrázió
 - Az okklúziótól független mechanikai hatás következtében létrejövő kopás, amit a fogaktól eltérő anyag okoz (pipa, szeg, szerszám, fogkefe, fogpótlás).
 - Okklúzális, orális felszínek, metszőélek.
- Erózió
 - Kémiai folyamatok hatására kialakuló patológiás kopás (savas üdítő, GERD=gastro oesophagealis reflux disease).
 - Bukkális és orális felszínek.

Fogak kopása (kemény szövetek mennyiségi csökkenése)

- Abfrakció

- Olyan nem caries-es fognyaki lézió, mely a kóros terhelés hatására alakul ki.
- Leggyakrabban az alsó premoláris és szemfogak érintettek.
- A zománc állományból kis darabok töredeznek ki a stressz hatására.
- Következésképpen a terület tovább kopik.
- Bruxizmusban gyakran előfordul.
- *Egyes vélemények szerint ez mint önálló entitás nem létezik.*

Változások

- Fogak kopása ✓
- Fogak elvesztése.
- Foghiányok pótlás, mesterséges rágófelszíni elméletek

Fogak elvesztése

- Okok

- Trauma
- Fogágybetegség
- Caries és
következményes
betegségei
- Fogeltávolítás

- Következmények (traumás okklúzió)

- Olyan korai fogérintkezés, mely korábban alakul ki, mint a többi fog érintkezése és kóros elváltozásokat okoz a rágókészülékben

Fogak elvesztése

- Okok

- Trauma
- Fogágybetegség
- Caries és következményes betegségei
- Fogeltávolítás

- Következmények (traumás okklúzió)

- Pulpa hyperaemia
- Parodontális változások
- Fogak dőlése, vándorlása, elfordulása
- Parafunkció, kopási fazetták
- Kényszerharapások
- Szerzett mélyharapás
- TMI diszfunkció

Foghiány

- Megbomlik a kontaktpont rendszer.
- Artikulációban a fogakra ható erők a fogat elmozdíthatják.

Változások

- Fogak kopása ✓
- Fogak elvesztése ✓
- Foghiányok pótlás, mesterséges rágófelszíni elméletek

Mesterséges rágófelszíni elméletek

- Rögzített fogpótlás
 - A fogorvos rögzíti cementtel a beteg szájában.
 - A beteg nem tudja eltávolítani.
 - Annyi vagy kevesebb helyet foglalnak el a szájban, mint a természetes fogak.
 - Eltávolításuk destrukcióval jár.
- Kivehető fogpótlás
 - A páciens el tudja távolítani a szájából.
 - Az eltávolítás rendeltetésszerűen szükséges.

Rágófelszíni elméletek (rögzített fogpótlások)

- A célunk, hogy a rágókészülék egészébe jól illeszkedő fogműveket és fogpótlásokat tudjunk készíteni.
- Milyen legyen eközben a rágófelszínek érintkezése?

Elméletek

- Lundeen
- Thomas

Az antagonista fogak domború felszínei érintkeznek

- Gerber
- Körber
- Motsch

- Long centric, wide centric (Posselt, Shuyler, Glickmann, Ramfjord, Dawson)

Lundeen

- 1969
- Egy fog két foggal érintkezik.
- A természetes fogak érintkezésével megegyezik.
- Technikailag viszonylag egyszerűen kialakíthatóak.
- Rágófelszín felépítés viaszfelrakásos technikája erre épül.
- *Az okklúziós anomáliákban nem lehet pontosan kialakítani ezt az érintkezést.*

Thomas

- 1985
- Egy fog egy foggal érintkezik.
- Csak a hárompontos érintkezés biztosít stabil okklúziót.
- Egy oldalon 114 érintkező pont
- Nincsen szükség ennyi érintkezésre a rágáshoz és a fogak optimális terheléséhez sem.

Gerber „mózsár-mózsártörő” elmélet

- Csücsök – gödör legmélyebb pontja.
- Homorú felszínek.
- Az órlőfogak kicsinyített ízületnek foghatók fel.
- *Megengedhető az 1 mm különbség az RKP és IKP között.*
- *Nem szűnik meg azonnal a fogérintkezés a mandibula elmozdulásakor.*

Körber

- Felületen valószínűleg az érintkezés.
- 1 mm^2 .
- Interkuszpídációban a mandibula sagittalis és transversalis kontrollmozgásokat végez.

Long centric, wide centric

- Ha az RKP és az IKP egybeesik akkor beszélünk „*point centric*” fogérintkezésről. (Lundeen, Thomas)
- Ha az RKP és IKP között van egy 0,2-0,5 mm sagittalis, ütközésmentes eltérés, akkor „*long centric*” típusú az érintkezés.
- Ha ehhez társul egy kisfokú transvesalis mozgás lehetősége, akkor beszélünk „*wide centric*” típusú okklúzióról.
- A kettő egyben a „*freedom in centric*” elnevezést jelenti (Posselt, Shuyler, Glickmann, Ramfjord, Dawson)

Fogpótlásokra vonatkozó artikulációs elvek

Fogérintkezések rögzített fogpótlásoknál

- Befolyásoló tényezők:
 - A fogatlan terület kiterjedés
 - A fogatlan terület fogíven belüli elhelyezkedés
 - A fogpótlás anyaga
 - Fogérintkezés típusa a természetes fogakon

Alapvető elvek

- A lehető legtöbb ponton alakuljon ki érintkezés.
- Csücsök csúcsa – központi árok körül ill. zárólécek.
- A felszínek az erőt a gyökerek illetve a fogatlan állcsontgerinc felé továbbítja a terhelést.
- Stabil záródás a „*freedom in centric*” elv megvalósításával.

Vezetett mandibula mozgások

- Oldalmozgás
- Propulziós mozgás

Rögzített fogpótlás

- Lehetőség szerint
 - Propulzió: metszőfogvezetés
 - Oldalmozgás: szemfogvezetés
- Figyelemmel kell lenni a szemfog területére kiterjedő fogpótlás esetén a pótlásra jutó terhelésre!
 - Csoportvezetés

Részleges kivehető fogpótlások

- Oldalmozgás
 - Szemfog megléte vagy hiánya
 - A fogatlan terület helye
 - A fogatlan terület kiterjedése
 - Szemfog vezetés
 - Csoport vezetés
- Propúzió
 - Metszőfogvezetés

Teljes kivehető fogpótlás

- A rágás a fogpótlást a fogatlan területre nyomja és stabilizálja.
 - Propulzió
 - Elől-hátul megtámasztott okklúzió ill. artikuláció
 - Oldalmozgás
 - Kétoldalon kiegyensúlyozott okklúzió és artikuláció (bilaterális balansz)

elmélet

Intraosseális implantátumok

- Természetes fognak tekintjük az implantátumokat.
- Kerülendő az olyan terhelés, fogvezetés, ami csak az implantátumot terheli.
- A rögzített illetve a kivehető fogpótlások elvei követendők.

Köszönöm a figyelmet!